

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 5. Sierpnia V. S. ROKU 1808.

KRZEMIENIEC d. 29 czerwca. W dniach ostatnich roku Szkolnego 1808 odprawiły się popisy Szkolne w Gymnazium Wołyńskim; poprzedziła je mowa publiczna w przytomności Biskupów, Kommissyi edukacyjney i wielu Obywateli miana przez JP. Euzebiusza, Słowackiego Professora wymowy; wystawił on zgromadzonym gościom urządzenie i rozkład Nauk w tej celniejszej Prowincjonalney szkole dawanych, i w prawdziwej wymowie okazał istotne pożytki z Nauk, do których się w niej młodź krajowa przykłada: poczem Uczniowie porządkiem klas i kursów zdawali najwyższą sprawę z całorocznego biegu nauk. Trzecieletnie doświadczenie przekonało z ukontentowaniem zgromadzoną publiczność, że młodź Gymnazialna poczynając nauki swoje od języków, może się z pożytkiem w pięciu razem doskonalić. W naukach: Matematyki elementarney i wyższej, Fizyki, Prawa, Chemii, Mineralogii, Botaniki, Wymowy, Literatury Polskiej, Łacińskiej i Rossyjskiej, języka Greckiego, Angielskiego i Rysunku okazali Uczniowie znaczny i celujący postęp, czytali rozprawy i mowy przez siebie ułożone. W nauce Mechaniki praktyczney, okazali Uczniowie zrobione wielorakie Machiny z wykładem ich składu i użytku, dawali Uczniowie dowody z talentów które nabyli. W wielkiej bardzo liczbie Uczniów przykładających się z zapalem do nauk i zaleconych z moralnego postępowania, przyznane pierwszeństwo w zasłudze przez udział nagrody publiczney: w medalu złotym JP. Maurycemu Jarmundowiczowi Uczniowi kursu trzeciego; w Accessit do tegoż medalu JP. Xaweremu Trzebiatowskiemu Uczniowi tegoż kursu; w medalach srebrnych; z kursu drugiego JP. Joachimowi Chamcowi, w Accessit JP. Leonowi Uszczapowskiemu. Z kursu pierwszego drugoletniego JP. Onufremu Lewockiemu, w accessit JP. Karolowi Hrabu Mniszchowi. Z kursu pierwszego pierwszoletniego JP. Janowi Januszewskiemu; w accessit JP. Michałowi Skibickiemu. Z klasy czwartej JP. Michałowi Trzeciakowi. Wielu bardzo Uczniów odebrało listy pochwalne. Osobne ustanowienia, złączone iednak z Gymnazium; iak szkoła Imperatorska Jeometrow i Mechaników praktycznych okazała iuz prawdziwy pożytek. W dniu zakończenia popisów, przytomny Biskup Łucki i Zytomierski, prawdziwie pasterską miał mowę, w której wyraził, że nad spodziewanie swoje, w tak krótkim czasie znalazł tak wysoko posunięte nauki, że każdego prawie Ucznia postępowanie dowiodło, że doskonalenie serca i rozszerzenie władzy rozumu było przedmiotem zatrudnienia. Tłumaczył swoją radość, że ta Szkoła celniejsza, jest oto-

czona ufnością Rodziców. Edukacya prywatna bowiem w tych Prowincjach zmniejsza się, a publiczna jest iedynie cenioną. Po mowie Wizytatora i Prezesa Kommissyi tajnego konsyliarza Czackiego, czytany był rejestr uczynionych funduszków i darów w tym roku dla Wołyńskiego Gymnazium. Nakoniec Biskupim obrządkiem zakończył tę uroczystość Pasterz tej Diecezyi.

S. PETERSBURG wS. d. 24 lipca. GM. Szawałow został C. Adjuwantem J. J. Mci, Podpółkownik X. Galcin fligel Adjuwantem. Półkownik Adrian komendantem Derbentu. Półkownik Adamowicz komendantem 4 półku strzelców. Archimandryta Jan ozdobiony orderem S. Anny z klasy. Ponieważ niektóre okręta kupieckie przysły do portów Rossyjskich z Gothemburga, J. J. Mość rozkazał: żaden statek cudzoziemski który tylko był w Szwecyi, nie będzie w Rossyi przyjęty; żadne okręta z Rossyi do Szwecyi nie będą posyłane; właściciele statki kupieckie posyłający na morze podpisywać się powinni pod przysięgą, iako towarów swoich nie wyprawiają dla tego, ażeby się dostały w ręce nieprzyjaciół. Protoierei Liwanow i Nalimow w nadgodę zasług otrzymali krzyże, które na piersiach nosić mają. Półkownik Moller, Konsyliarze Szlachtin, Rahożin, Prawdin, Rakow, Marszałek Chanikow, Archimandryta Hieronim, Atanazy, Protoierey Domontowicz order S. Anny z klasy.

Dla opatrzenia armii doskonałemi unteroofficyerami kazano formować dla ich nauki batalion grenadierów od 6 kompanii. Zmarły GL. Chruszczow członek wojennego Collegium wymazuię się z rang listy. Za opatrzenie fortyfikacyi Cronstadu oświadczone ukontentowanie najwyższe Półkownikowi Zeleznikow i innym officyerom. Ga. infanteryi Buxhewden w nadgodę rycerskich zasług na terażniejszej kampanii przeciw Szwedom i podbicia Sweaborga otrzymał order S. Jerzego z klasy. Tajny konsyliarz Senator Obreskow order S. Alexandra Newskiego. Aktualny stanu konsyliarz Ewreinow order S. Anny z klasy. W kommissyi szkół duchownych zasiadać będą Metropolita Nowgorodzki Ambroży, Biskup Kałużski Teofilakt, Spowiednik Krynicki, Oberkapelan Derżawin, Ober Prokurator Synodu X. Galicin, stanu sekretarz Sperański. Tajny konsyliarz Manteufel zasiądzie w 3 departamencie Senatu, Estlandzkim Gubernatorem cywilnym wyznaczony aktualny stanu konsyliarz Jskul. Były w Stocholmie Poseł Alopeus w nadgodę zasług otrzymał w 12 letnią dzierżawę Starostwa Słonimskie, Sokołowskie, Zdzietowskie, które nizeli obeymie

po ustalém dożywociu terażniejszych właścicielów, odbierać będzie ze skarbu corocznie 5 t. rubli.

Oświadczono ukontentowanie Cesarzewiczo-
wi W. X. Konstantynowi za dobre ćwiczenie 2
korpusów Kadeckich. Inspektorowi lekarskiego
wydziału Willi za zrobienie Farmakopei dla le-
karzów wojskowych. Leibgardyi Jzmajłowskiej
Kapitan Kutuzow został Półkownikiem. W nad-
grode prędkiego i doskonałego urzędzenia szkół
duchownych Metropolita Nowgorodzki Ambroży
otrzymał order S. Włodzimierza 1 klasy, Biskup
Kałużski Teofilakt S. Włodzimierza 2 klasy, Ober
Prokurator Synodu X. Galicin S. Włodzimierza 2
klasy, stanu konsyliarz Sperański S. Włodzimie-
rza 2 klasy, Ober Kapelan Derżawin S. Anny 1
klasy. Sekretarz Synodu Janilow S. Anny 2
klasy. Tenże order S. Anny otrzymali konsyliarz
banku Bernikow, Prezydent Archangielski Ewre-
inow, Mohilewski Wice Gubernator Isupow, Ka-
zański Kołokolcow, Prezydent sądow tamże So-
kolski, stanu konsyliarze Michelew, Gerkin, Lei-
wanow, Reitzenstein, Benedyktów, Bohdanow,
Kamieniew, Politkowski. Płótno, którego armia
potrzebuje corocznie 12 mill. arszyn, pozwolono
kommissoryatowi zakupować mniey szerokie niż
dawne ukazy przepisywały, nie węższe jednak nad
8 wierszków.

Od armii GM. Graf Orłow Denisow został
kommendantem leib Kozackiego półku na miejscu
GM. Czernozubowa. Półkownik Kozłowski kom-
mandantem Olwiopolskiego huzarów, Podpółko-
wnik Demianow Jakutskiego muszkietyerów, Pod-
półkownik Trefut Tobolskiego. Oświadczono u-
kontentowanie Szelom półkow Siewierskiego dra-
gonii GM. Denisowi, Naszeburgskiego muszkietye-
rów GM. Ermolowi za przyprowadzenie onych
do należytego porządku, za świadectwem Feld
Marszałka X. Prozerowskiego. X. Jerzy Holstein
Oldenburgski przyięty w służbę Rossyiską w ran-
dze CL. będzie Rewelskim Gubernatorem wojen-
nym.

BAYONNE d. 15 lipca. Dokończenie
konstytucyi Hiszpańskiej. 61. stany Królestwa
zwane Cortes złożyć się będą z 172 osob, na 3
klasy podzielone, duchowną, szlachecką, i gmin-
ną; duchowni zasiadać mają na prawey ręce tro-
nu, szlachta na lewey, gminni przeciw tronu. 62.
Duchowna liczyć będzie 25 Arcy Biskupów i Bi-
skupów. 63 Szlachecka 25 Szlachty pod tytułem
Grandów. 64 Gminna liczy 62 deputatów pro-
wincyi Hiszpańskich i Indyjskich, 30 z miast zna-
czniejszych, 15 kupieckich, 15 z Akademii do-
skonalszych w naukach i kunsztach. 65. Arcy Bi-
skupi i inni duchowni wnidą do Cortes za paten-
tem Królewskim, i dostojęstwa tego nie utracą
bez wyroku sądowego. 66 Szlachcic w klassie
Grandów umieszczony nie będzie, gdy nie ma nay-
mniey 20 t. piastrow dochodu, i nie zasłużył się
kraiowi na urzędach cywilnych lub wojskowych;
dostojność Granda otrzymuje przez patent Króle-
wski, którey nie traci bez wyroku sądowego. 67
Deputatów swoich prowincye wybierają, i z 300
t. mieszkańców, i na ten koniec nowym sposobem

będą podzielone, ażeby ludność odpowiadającą elek-
cyom mieć mogły. 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74,
75 art: przepisują, jakim sposobem wybierani być
mają deputaci z miast, prowincyi, od kupców, Aka-
demii. 76 Cortes zgromadzają się na rozkaz Kró-
lewski; Monarcha mocen jest odroczyć przedłu-
żyć, rozwiązać; zwoływa raz przynajmniey co 3
lata. 77 Prezydenta Cortes Król wybiera z 3 kan-
dydatów przez stany podanych większością sekre-
tnych głosów. 78 Też stany wybiorą 2 Wice
Prezydentów, 2 sekretarzów, i 4 kommissye każdą
z 5 osob, sprawiedliwości, wewnętrzną, skarbową,
Indyjską. 79 Wice Prezydentowie zastępują obo-
wiązek Prezydenta nieprzytomnego i chorego. 80
Obrady stanów i głosy tajemne będą. 81 Zdania
ich nie będą drukowane i rozgłaszane pod winą i
karą buntowniczego postępku. 82. Stany co lat
3 ułożą etat dochodu i wydatku narodowego, za
wniesieniem Oratorów rady stanu; ci sami prze-
kładać będą stanom potrzebę odmian w prawach
cywilnych i kryminalnych, podatkovania, monety,
Cortes rzecz roztrząsowszy potwierdzą. 83. Pro-
iekta do praw zgotowane rada stanu komuniko-
wać będzie 4 kommissyom od Stanów obranym.
84 Rachunki skarbowe corocznie Minister poda
Stanom w druku, które mają prawo podawać tro-
nowi swoje uwagi nad bezprawiami dostrzeżone-
mi w administracyi. 85 Jeżeli Cortes mieć będą
ważne pobudki narzekania przeciw Ministrom, pi-
smo swoje odeszłą Królowi przez deputatów, Mo-
narcha rzecz każe roztrząsać 7 konsyliarzom ra-
dy stanu, i 6 Castilijskiej. 86. Królewskie wy-
roki ogłaszane będą tym sposobem. Po wysłu-
chaniu Cortes.

87 Dzierżawy i prowincye Hiszpańskie w in-
nych częściach świata równych swobod i przy-
wileiów używać złączą z krajami Monarchii Eu-
ropejskimi. 88 Wszelki przemysł, rękodzieło,
rolnictwo odtąd są wolne tam każdemu obywatel-
lowi. 89 Wolny jest handel między temiż dżier-
żawami i prowincyami zamorskimi nawzajem, nie-
mniey wolny dla nich z krajami Hiszpańskimi w
Europie bez żadnego określenia, obrębów, i prze-
szkody. 90 W tych wszystkich krajach nie może
być nadany nikomu przywilej szczególny do wpro-
wadzenia lub wywożenia jakich towarów i pro-
duktów. 91 Wszelkie prowincye zamorskie mieć
zawsze powinny przy rządzie w Hiszpanii depu-
tatów, których obowiązkiem będzie pilnować inte-
ressu ziomków, którzy ich wybrali, i reprezento-
wać w zgromadzeniu Cortes. 92 Takich depu-
tatów ogółem będzie 22, to jest 2 z Nowey Hisz-
panii, 2 z Peru, 2 z Nowey Grenady, 2 z Buenos
Ayres, 2 z wysp Filipińskich, 2 z Portorico,
1 z Carracas, 1 z Quito, 1 z Chili, 1 z Cusco, 1
z Guatimali, i z prowincyi leżących na zachod
Nowey Hiszpanii, to jest Nowego Mexico i Cali-
fornii; i z prowincyi wschodnich, to jest Floridy.
93 i 94 art: przepisują, jakim sposobem tych de-
putatów obierać trzeba. 95 6 osob od Króla wy-
branych z liczby 22 deputatów prowincyi zamor-
skich zasiadać powinno w wydziale Indyjskim ra-
dy stanu; którzy radzić mogą w rzeczach ty...

ych się ich ziomek Reszta. później.

LONDYN d. 24 czerwca. Zadnych wiadomości nie odbieramy jeszcze o czynności wojsk i flott naszych na morzu północnym, środkowym, na brzegach Hiszpańskich i Amerykańskich. Tymczasem do Parlamentu Ministrowie przynoszą projekta dążące do powiększenia armii lądowej, snadź dobrze widząc, na jakie niebezpieczeństwo dziś wystawiona jest ojczyzna. Co wyznał głośno Lord Castlereagh; dawniej, są jego słowa, Napoleon groził Brytanii W. z portów tylko Francuzkich, Boulogne najbardziej, gdzie liczną flotyllę zgromadził; lecz Anglicy tu łatwo mogli dopilnować nieprzyjaciół, i gotować się na zniszczenie zamysłów szkodliwych; dziś panem będąc Portugalii, Hiszpanii, morza północnego, czynić może wyprawę z Cadix, Lisbony, Flessingue, Texel. Chociaż Jerzy 3 ma flotłę nieskończenie liczbą nawet od przeciwnicy wyższą, gdy jednak najsławniejsi Admirale Angielscy przed obliczem narodu oświadczyli dawno, że lądowanie w pewnych czasach i okolicznościach nie jest niepodobne, roztropność każe utrzymywać wojsko najliczniejsze, któreby nieprzyjaciół występujących na brzeg potkać i odeprzeć mogło.

Odpowiadając na to Oppozycya przekładała, że lud Angielski iak wielką zawsze skłonność i ochotę pokazywał do morskiej służby tak miał wstręt do lądowej; podnosząc znacznie liczbę armii klęskę zadamy ludności, zniszczemy rękodzieła, przemysł, rolnictwo, flotłę nawet osłabimy, która potrzebnej liczby marytków nie znajdzie w kraju. Z tych względów, przytęm zważając stan dzisiejszy kraju, nieukontentowanie Anglików, niepodobienstwo naprawienia kosztem naszym i siłą, co dotąd zepsuło się na lądzie Europejskim, Oppozycya pokoy przyspieszyć radziła; lecz Ministrowie pokazywali niepodobienstwo ugody, śmiało twierdząc że terazniejsza woyna ze względu na słabość nieprzyjacielskiej potęgi morskiej, mniej straszną jest Angielkom, niżeli pokoy, którego zapewne użyłaby strona przeciwna ku zgotowaniu flott ogromnych, rozkrzewieniu morskiego handlu, ćwiczeniu marytków, doskonaleniu Officyerów, czego dziś w czasie wojennym czynić łatwo nie może. Wprawdzie handel Angielski upadł w Europie, lecz dotąd kwitnie w drugich częściach świata; i nadzieję mieć możemy, że Amerykańskie osady Hiszpanów przez pożyteczne związki część znaczną szkody nadgródzą. Była w Parlamencie mowa o przemianie mundurów armii lądowej; jeden z Oppozycyi na to odpowiedział radząc starać się raczej, ażeby wodzowie nasi wiali żołnierzom ducha rycerskiego, iak ożywiał ich za pamięci przodków pod hetmaństwem Marlborougha.

W Manchester i okolicach zdawała się przywrócona spokoyność przez użyte od rządu środki surowe przeciw rokoszanom, ledwie tydzień upłynął ciszy, powstały nowe zaburzenia; malkontenci naprzód w liczbie wielkiej odprawiać zaczęli tajemne zchadzki, później zbrojnie napadać na domy, rzemieślników i fabrykantów namową od-

wodzić od roboty, naostatek gwałtem przymuszając do rozeyscia się zaczęli, niszcząc warstwy, psując surowe materiały, inne pokrzywdzenia czyniąc. Szczęściem rząd nie wierząc powierzchownemu uspokoieniu umysłów po rozruchu pierwszym, nie zprowadził z Manchester pieszych i konnych półkowników, które tam dawniej posłane były; te same więc przedzwybroń wzięły; lud pierwszym przypadkiem nauczony iak smutne są skutki ogłoszenia i wykonania prawa Marsowego, nie czynił na ten raz odporu żołnierzowi, zakończyło się więc wszystko spokojnie, gmin uskromiony odszedł do domu, jedney krwi kropli nie trzeba było przelewać.

Admirale nasi dziś najpilniej uważają porty Brest, Orient, Rochefort, gdzie Francuzi zdają się czynić nagłe przygotowania do rychłej żeglugi; która że dla nich jest łatwa, iak tylokrotne doświadczenie nauczyło, rząd nasz nie przestając na straży i ścisłym zamknięciu portów, uzbroił eskadry które za nieprzyjacielem w pogoniść mają, i niszczyć jego zamiary dążące bez wątpienia do zasilenia Hiszpańskich osad w Ameryce. Mimo największą ostrożność naszą iednak lekkie statki Francuzkie trafiły do Indyi zachodniej, gdzie Admirał Cochrane poymać one usiłował nadaremnie. Admirał Taylor wyszedł pod Lisbonę dla złączenia się z Admiralem Cotton, który dotąd stoi bezczynnie, przestając na zamykaniu Portugalskich portów, i przyjmowaniu Emigrantów tego kraju przenoszących się do Brezylji. Admirał Stopford inną eskadzę wyprowadził z Plymouth która zmocni straż portu Bresteńskiego. Trybunał Admiralicji oświadczył, że wszystkie statki Portugalskie w portach Angielskich zatrzymane lub do nich zprowadzone po wkroczeniu Francuzów do Lisbony, będą oddane właścicielom z ładunkiem całym, i nadgródą za czas utracony; tak Oppozycya Ministrom czynić daremnie radziła ze wszystkimi okrętami, któreśmy narodowi obojętnym zabrali.

Gdy już zbliżyły się Wakacje Parlamentowe, Kanclerz skarbowy Percival przelożył izbie niższej potrzebę 2 mill. 200 t. Sterlingów na wydatki publiczne; dano bez trudności. Czeka naród z utęsknieniem Krolewskiej mowy, podchlebając sobie iż w niej Monarcha nadzieję uczyni pokoiu prędkiego. Listy z New York donoszą powtórnie o zdobyciu portu Onrust pod Batawią, w nim eskadry Hollenderskiej przez Admirała Pellew, który na wyprawę do wysp Filipińskich miał z Madras wyprowadzić żołnierza lądowego 12 t; lecz kompania wschodnio Indyjska żadney o tém wiadomości nie ma.

PARYŻ d. 19 lipca. Według listów z Bayonne odebranych, Król Józef d. 9 rano przeszedł rzekę Bidassoa przedzielającą Francją od Hiszpanii; wkrótce potem stanowiący w mieście Yrun był witany od licznych deputatów Nawarry; mieszkańców wiejskich tłum otaczał Monarchę, który audyencyą dawszy posłańcom i urzędom udał się w dalszą podróż, wieśniaków tysiące w ubiorach świętecznych zpotykały iadącego Króla na ka-

żdém miejscu, oświadczając radość z oglądania jego muzyką; tańcem, okrzykami. Na granicy Biscaili spotkała deputacya tej prowincyi, i wprowadziła nowego pana do S. Sebastien, gdzie wiażd odprawił uroczysty przy odgłosie armat wałowych pośród gminnego okrzyku, dał audyencyą każdemu z poddaństwa, oglądał port, fortyfikacye, cytadelę; przez ten dzień wszystkie domy ozdobili mieszczanie kobiercami, kwieciami, w nocy pysznie oświecili skacząc, śpiewając i grając pod oknami pałacu Królewskiego. Nazajutrz rano Monarcha był na nabożeństwie, i opuścił miasto; Biskawcykowie z ukontentowaniem słuchali deputatów Junty opowiadających, co Król wstępując na tron łaskawie i miłosiernie już uczynił dla Hiszpanów. Przybywszy do Tolosy był witany przez deputatów prowincyi Guipuscoa, kazał dać sobie sprawę o fabryce rozmaitey broni która w tém mieście była, i zalecił rozpocząć robotę przerwana na początku dzisiejszych rozruchów. D. 12 wiechał do Vittoria, gdzie przed tronem stanęły stany prowincyi Alava; tu Król miał spoczywać dni kilka; d. 15 będzie w Miranda.

O rozruchach w Hiszpanii trwających nie odbieramy żadney wiadomości; zapewne klęski po wielu miejscach zadane pierwszym rokoszanom, sił ich rozerwanie, mała ufność w niedoświadczonych naczelnikach, mniejsza jeszcze w posiłkach Angielskich, złożyli lud do poddania się rządowi nowemu. Wódzowie Francuzcy trzymają się statecznie układu początkowego, przebaczać gminowi; karać surowie dowodzców, ażeby tych upadkiem prędkim i strasznym załęknieni naśladowce zastanowili się przecie, na jakie sami wystawiają się niebezpieczeństwo, przyjmując obowiązek wielki i trudny prowadzenia gminu prostego i bezbronnego przeciw regularnemu żołnierzowi. Tę liczbą żeby mogła być dostateczną na zwalczanie wszelkich przeszkod, nowe coraz półki Francuzkie, Włoskie, Szwaycarskie etc Napoleon do Hiszpanii prowadzić kazał.

Nowy poseł Perski niedawno przybył do naszej stolicy. Kardynałowi Caprara zrobiono bardzo pomyślnie operacyą katarakty. Upały w całej Francyi są teraz nadzwyczajne; mieliśmy dni takich kilka, że thermometer gradus 27 pokazywało. Z odleglejszych od stolicy miejsc przychodzą smutne doniesienia o spadłych gradach wielkości nadzwyczajney, które trzody bydła powybiiały, nadzieję rolników zniszczyły przez wytłuczenie, zboż i winnic, o deszczach które zalały rozległe pola; o burzach i wichrach straszliwych, które w domach i budowlach szkodę niezmierną sprawiły. Laforest r. 1806 poseł Francuzki w Berlinie, ma tenże obowiązek sprawować przy Madrickim dworze. Imperator Napoleon ma jeszcze zabawić nieco w Bayonne, podobno żeby prędzey wiadomość odebrał o zupełném uspokoiniu Hiszpanii, i spokojném wstąpieniu na tron brata swojego; co gdy nastąpi, departament zachodnie i brzegi Oceanu zwiedzając powróci do nas. Miasta na drodze leżące wystawiły, na przyjęcie gwardyą dla niego honorową. Po

wszystkich portach uzbraiamy się dziś pilnie nad inne czasy, mianowicie w Anvers i Flessingue, gdzie iak dawno Minister zapowiedział, mieć wkrótce mamy gotowych do wyjścia pod żagle 30 okrętów liniowych. Ta potęga oko Anglików zwróciła ku sobie, iakoż słyszemy że nieprzyjaciel eskadry swoje przed uściem rzeki Escaut krążące znacznie pomnożył.

WIEN d. 27 lipca. Przybył tu z Węgier Arcy X. Karol Ambroży Prymas Królestwa, który ma być wkrótce na Arcy Biskupstwo Granu poświęcony przez Arcy Biskupa Erlau, Biskupów Raab i Steinamanger. Po wszystkich Comitatach odbywają się teraz elekcyje deputatów na seym blisko następujący bardzo spokojnie; rozumiemy że ci przyniosą instrukcyje odpowiednie żądaniom Cesarza Króla swojego względem wyprawienia z cyrkulacyi papierowych pieniędzy, dopełnienia półków narodowych, i pospolitego ruszenia zawsze gotowego; nawzajem Monarcha okaże powolność na wiadome żądania Standów Miasto Węgierskie Oedenburg przypadkowym pożarem zplonęło; wiele domów poszło w perzynę; naydzielniejszy ratunek nie skutkował; szkoda niewyrachowana. Gdy wyznaczeni kommissarze pracują nad formowaniem drugich batalionów rezerwy w prowincyach, urzędnicy zatrudniają się urządzeniem milicyi mieyskiej, co wszystko czynią z takim pośpiechem, iż dzieło wkrótce będzie dokonane. Jak wielka jest w narodzie ochota do tej służby ztąd wnosić trzeba, że w Trieste 2 t. młodzieńców podały swoje imiona; w Austrii zaś zamiast żądanych od rządu 16 t. 40 t. zapisano.

CONSTANTINOPOL d. 24 czerwca. Do portu naszego zawinęła niedawno fregata Angielska; listów od niey przyniesionych rząd Turcki nie przyioł, i żadney odpowiedzi nie dał, oświadczając iż mieć nie chce żadney komunikacyi z nieprzyjacielem, z którym traktować bez Francyi nie myśli; zatem fregata odejść musiała. Imperator Napoleon pisał do Sułtana Mustafy 4 zapewniając o stałej przyjaźni swoiey.

COPPENHAGA d. 22 lipca. Dotąd jeszcze nie mamy pewney wiadomości, w którą stronę udała się Angielska flotta z wojskiem lądowym, powraca do oyczyzny swoiey, czyliż zamysła w Norwegii lądować. Nawet z tego kraiu od dawnego czasu rząd Duński żadnych doniesień nie ogłasza czyli nie odbiera; biegają tylko wątpliwe odgłosy o nieustających walkach Norwegianów z Szwedami na granicy, które padają ciągle na stronę pierwszych. Z Anglii i Szwecyi od kilku miesięcy żadne urzędowe doniesienia, żadne pisma peryodyczne do lądowej Europy nie przychodzą, ztąd żyjemy w niewiadomości o nieprzyjacielskich zamiarach i obrótach; co tém bardziey rząd nasz zachęciło do ostrożności; iakoż Król Fryderyk 6 wiele czasu łoży na oglądanie i ćwiczenie woysk regularnych, korpusów mieyskich Coppenhagi, i milicyi którą ku własney obronie Selandya wystawiła. Marszałek Bernadotte iako szwagier nowego Króla Hiszpanii Józefa, ma dziś przy sobie gwardyą z woysk tego narodu.